

FR. LOČNIŠKAR:

Naš breg.

akor v daljnih sanjah ga vidim pred seboj — vse drugačnega, kakor je danes. Bil je obljubljeni dežela moje mladosti, vir vseh dobrot in neskaljene sreče.

Kadarkoli si predstavljam lepoto pomladnega dne, mislim na naš breg, kakršen je bil v tistih časih. Cvet pri cvetu, šumenje čebel in nad vsem razlito morje svetlobe. Nikoli ni menda zasenčil oblak mojega cvetočega brega. Tam je vladalo le solnce, cvetje in življenje.

Ko sem bil osem let star, sem v dolgih zimskih večerih, sedeč doma za pečjo, prebiral zame čudo vseh čud — zgodbo o Robinzonu. Odpiral se mi je nov svet: hrepenenje po enakih dogodkih me je napolnilo vsega in delal sem že načrte, kako uravnam svoje življenje po čudoviti knjigi.

Za otok svojega delovanja sem izbral naš breg. Ni še odlezel sneg, že sem poiskal v očetovem predalu priostreno železo in kladivo in odšel na delo. Velika, že nekoliko izdolbena skala me je mikala, da bi izsekal v njej svoje bivališče. Dan za dnem sem hodil na delo. Po cele ure sem klesal vztrajno, dokler me ni zalotil sosed in s hudimi besedami in neljubimi obljubami prepodil, ker sem valil grušč na njegov svet pod bregom. Zavidal sem Robinzona, ki ga ni nihče motil pri njegovem delu, meni pa je sosed takoj v začetku tako nemilo prekrizal vse lepe načrte.

Bilo je v bregu za čudo življenja. Takoj spomladi sem opazil samice čmrljev, ki so si tu izvolile svoj dom. Do poletja so bila gnezda

polna mladičkov — čmrljičkov, in takrat sem jih ogrebal v zabožčke za cikorijo. Prelepi so bili tisti zabožčki in v vsakem še lepša sveta podoba. Otroci smo se topli zanje, za zabožčke in podobne. Teh zabožčkov je danes polno v deželi, a podobnic ni več v njih, le listki so še — z naslovom tvornice...

Čmrljem sem naredil udobno hišico. Zložil sem zabožčke enega poleg drugega, zabil v zemljo štiri količke in naredil streho iz lubja. Lepo jim je moralo biti tam, saj so se brzo privadili in pridno nosili cvetične pridelke. Pa se je privalila črna reka sovražnih mravelj in napadla moje živali. Dolgo sem mislil, kaj naj storim, odganjal sem mravlje cele ure, pa se niso zmenile za mojo prepoved. Tedaj sem se spomnil zgodbe iz turških časov in naredil okrog čmrljaka jarek, vanj pa nalil vode. Tako sem ugnal tudi mravlje z izumljivostjo mladega Robinzona.

Od tedaj sem posvečal tudi življenju mravelj več pažnje. Na robu brega so imele svoje domovanje in od tam hodile križem mojega sveta po važnih življenjskih opravkih. Zvedel sem tudi tedaj, da so mravlje odlične umetnice. Star vaški pastir mi je pravil, kako lepo opišejo pirhe. Skrivnost, zapisana v srce, mi ni dala miru. Komaj sem čakal Velike noči, da preizkusim umetniške zmožnosti mravelj. Pod vsemi skednji sem se plazil tiste dni po trebuhu, potrgal vse gumbe na obleki, da bi zasledil še kako skrito gnezdo jajc. Mati je dobro razumela moj trud in me veliki teden bogato poplačala z rdečimi pirhi. Še gorke sem nesel v mravljišče, jih zakopal v gnezdo in hodil gledat novo zanimivost. Že so se poznale nekaterim rumene črtice, čudovito lepo razmrežene. Ko pridem čez kako uro zopet do gnezda, me prešine bridka slutnja: gnezdo vse razkopano. Brskam, iščem, vse zaman. Pirhov nikjer! Sedel sem poleg gnezda in jokal. Spoznanje, da so na svetu tudi hudobni ljudje, mi je zagrenilo veselje tistih dni. Hudo mi je bilo, ker je posegla v moje kraljestvo zlobna tuja roka. —

Mladost pokoplje vsako bridkost — in prišli so zopet veseli časi nad moj izvoljeni breg. To je bil čas ptičjih skrivnosti. Štiri gnezda sem našel tisto pomlad v svojem bregu. Skrbno sem čuval nad njimi in opazoval na skrivnem početje boječih samic. Tri so gnezdile visoko na drevju, kamor niti pogledati nisem mogel, četrta pa je naredila gnezdece prav v skali, kjer sem izklesaval »Robinzonovo votlino«. To je bila kraljička. Vedno sem jo videl v gnezdu in se ogibal tega kraja, da bi je ne preplašil. Slišal sem že v šoli, da se jajčeca lahko prehlade, če jih ptička v strahu prevečkrat zapušča. Komaj sem čakal, da začivkajo v gnezdu mladički in jih bom smel ogledovati bolj brez skrbi. Nekega dne stopim na skalo, se nagnem naprej in skrivno pogledam na gnezdece pod seboj. Kraljičke ni bilo notri. Zraven gnezda pa so ležale lupine jajčec. Obšla me je žalost in v istem hipu groza, zakaj

pod skalo je zašumelo listje in po njem se je zvijala pisana kača. Preden sem pobral kamen, je že izginila v luknjo pod skalo.

Napovedal sem boj sovražniku svojega brega. Na pomoč mi je prišel star možakar, izurjen gadji lovec. Drugi večer ga je že imel v precepu. Ko mi ga je pokazal prihodnji dan, je na novo oživel moj breg, rešen nevarnega razbojnika. Le uničeno gnezdo je bila temna pega v mojem kraljestvu.

Pri nas smo otroci jako stikali za gobami. Vedno so jih bili naši gozdi bogati, to leto pa si moral imeti srečo, če si napolnil klobuk. V mojem bregu jih sicer ni bilo, zato sem se tem bolj začudil, ko najdem nekega popoldne ob stezi tik drevesa nepokrit kupček natrganih gob. Tako smo jih odlagali časih, če nismo imeli posode s seboj in smo se mislili vrniti po isti poti domov. Vendar smo jih vedno s čim pokrili. — Gobe so bile še neosnažene, prstene in sveže natrgane.

Rojilo mi je po glavi, kdo je tako zaupljiv, da jih pusti ob stezi in jih ne pokrije niti s praprotjo. Že sem jih hotel pobrati in iti z njimi domov, ko mi v srcu nekaj veli: »Pusti veselje neznanču!« — Spomnil sem se tisti trenutek na pirhe v mravljišču in svoje bridke žalosti. Zato sem sedel h gobam, jih očistil in pokrtil s praprotjo.

Neizrečeno lahko mi je bilo pri srcu, ko sem izvršil to delo in odšel na drugi konec brega pogledat k studencu, kaj dela moj mlin. Nisem se dolgo mudil, ko zagledam dečka, ki gre po stezi navzgor. Pride do gob, se ogleduje okrog, razmeče praprot in začudeno strmi v tla. Potem jih brzo zmeče v klobuk in zbeži po bregu navzgor. Nisem ga mogel več doklicati. Bil je šolarček začetnik, doma iz sosednje vasi.

Tisti trenutek je posijalo solnce mojemu bregu kot nikoli prej ne pozneje...

Simonu Gregorčiču.

<i>O, kje si, pesnik — slavec naš?</i>	<i>Ne ljubiš bistre hčere več planin?</i>
<i>Čemu molčiš, ko Soča modra</i>	<i>Kaj ljubljenska ni bila tvoja?</i>
<i>bolestno tarna radi tebe?</i>	<i>Čemu molčiš, goriški slavec?</i>

*Prebudi se iz sna, prorok,
tolaži jo v bolesti njeni,
zajoj proroški spev!...*

Lado Jeršè.